

UUTISKIRJE

Olá meus amigos! – Terveiset teille ystävät, tuttavat ja lähettäjä

Kevät on jo pitkällä. Onpa viime kuukaudet hurahaneet vauhdilla! Pian on jo vappu!

Koleran kourissa

Tammikuussa Angolassa alkoi kolerarumba. 7.1.2025 kolerasta annettiin varoitus Luandan läänissä, kun tiedossa oli 25 tapausta, joista viisi ihmistä oli kuollut. Desinfiointi- ja muihin toimenpiteisiin tartuttiin hetimiten. Tapauksia alkoi ilmaantua ensin Luandan ja sen läheisen Bengon läänissä. Vähitellen tautitapauksia raportoitiin enemmän ja eri lääneistä. Mieleeni muistuvat koronavirusajat, viikoittaiset taudinkehityslehtiset ja tilastojen tuijottelut. Parin viikon päästä oli yli 600 todettua tautitapausta ja 30 kuollutta. Kiihtyvällä vauhdilla tauti levisi. 7. huhtikuuta tilanne oli jo tällainen: 10 771 tapausta 17 läänin alueella, 404 kuolonuhria. Ja 12. huhtikuuta jo 12 193 tapausta ja 466 kuolemaa. Epidemia levisi nopeasti 17:ään Angolan 21 maakunnasta. Tautikeskus on siirtynyt pääkaupunkiseudulta Benguelaan, seuraavaksi suurimman kaupungin alueelle.

Tautia on kaikenikäisillä, mutta eniten lapsilla. Tartuntoja on melko tasaisesti sekä nais- että miespuolisilla henkilöillä, mutta kuolemia on enemmän miehillä tai pojilla. Kolera on siitä kavala tauti, että se voi tappaa lyhyessä ajassa, vuorokaudessakin. Huono hygienia ja tiiviit asumisolot edistävät taudin leviämistä.

Tautia on ollut muissakin maissa, esimerkiksi Namibiassa (jossa ei ollut rekisteröity koleraa 10 vuoteen), Keniassa, Malawissa, Sambiassa ja Zimbabwessa, mutta Angolassa on jopa 36 % kaikista maailman kolera-tapauksista tällä hetkellä! Angolassa kuolleisuusaste on Afrikan kolmanneksi suurin, lähes 4 % tapauksista. Alle 10-vuotiaiden lasten kuolleisuus on 10,6 %. Tiedot ovat peräisin terveystieteiden ministeriöltä.

Tietoisuutta pyritään lisäämään. Rokotteitakin on annettu. Tulkaa tekin mukaan rukouksiin!

Liituamassa

Meillä Savossa sanotaan, että liidutaan, kun matkustetaan paljon. Luulin, että alkuvuosi lähtisi hitaasti käyntiin töiden osalta ja olin varautunut ”takataskutyötehtävillä”. Mutta toisin kävi. Vuosi starttasikin vauhdilla. Tulevien projektien suunnittelut jatkuivat ja tämä reissu-Liisa on taas liidunnut pitkin Angolaa ja Afrikkaa. Eikä loppua näy.

Kuten vuoden ensimmäisessä kirjeessä kerroin, Antonio Alfredo Barroksesta (kuvassa) tuli koko Angolan kirkkoa (IELA) johtava piispa. Hänet asetettiin tehtävään sunnuntaina 16.2.2025 Lubangossa. Samana päivänä myös naapurissa Namibiassa juhlittiin, kun ELCIN-kirkko sai kaksi uutta piispaa: Hilja Nghaangulwan ja Gideon Niitengen. Maailmalta, myös Suomesta, tuli osallistujia molempiin juhliin. Lähetykseuran puolesta Lubangon juhlassa lisäksi olivat ulkomaantyön johtaja Tero Norjanen,

UUTISKIRJE

alueellinen ohjelmapäällikkö Marja Alastalo ja hankehallinnon asiantuntija Maria Stirling. Heidän kanssaan jatkoin yhteisissä ohjelmissa juhlien jälkeisen viikon Lubangossa ja Shangalalassa.

Juhlissa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon arkkipiispan Tapio Luoman sekä Suomen Lähetysseuran onnittelutervehdyksen piispa-Barrokselle ja Angolan kirkolle toi ulkomaan työn johtaja Tero Norjanen. Minä tulkkasin. (Ylin kuva vasemmalla)

Yhteiskuva tapaamisen jälkeen: vasemmalta lukien José Campos Sassicu, Maria Stirling, Higino Calongolo, Marja Alastalo, Antonio Barros, Tero Norjanen ja Tomás Ndawanapo. Seinässä lukee "Só pela graça" – Yksin armosta. (Toinen kuva vasemmalla)

Alimmassa kuvassa kirkon kristillisen kasvatuksen tiimi pastori Joana Nangalela ja minä Lucsan työpajassa.

Eteläisen Afrikan luterilaisten kirkkojen yhteisö Lucsa järjesti jäsenkirkkojen kristillisen kasvatuksen vastaavien kokoontumisen helmikuun lopulla Boksburgissa Etelä-Afrikassa. Nämä kristillisen kasvatuksen työpajapäivät ovat

vuosittainen tärkeä yhteen tuleminen, keskinäisen jakamisen ja (vertais)oppimisen tapahtuma. Olen kerran aiemmin osallistunut vastaavaan pastori-Márion kanssa useampi vuosi sitten. Nyt matkasimme yhdessä pastori-Joanan kanssa. Olemme yhteiskuvassa alaoikealla. Hänelle olikin matkan varrella monta uutta asiaa, sillä tämä oli hänen ensimmäinen ulkomaan matkansa. Matkasimme linja-autoilla ja lentäen. Kuljin kieli- ja kulttuuritulkkina rinnalla.

UUTISKIRJE

Paluumatkalla en kiirehtinytkään Lubangoon, vaan pysähdyin Pohjois-Namibiassa Ongwedivassa kirkon rippikouluaiheiseen koulutukseen. Koulutus tarjosi hyvän mahdollisuuden tutustua ja oppia, miten Namibian kirkossa (ELCIN) rippikoulutyötä tehdään sekä, millaisia kysymyksiä ja onnistumisia heillä on. Angolan kirkossa ja Lucsassa on nostettu esiin, että ehkä tulevaisuudessa tullaan työstämään tätä aihepiiriä, joten tällaiset mahdollisuudet ymmärtää ja oppia muilta ovat hyviä. Minulla oli tässä koulutuksessa myös opetusosio, jossa kerroin suomalaisesta rippikoulukulttuurista, joka on itselleni tuttu. Mielenkiintoisia kysymyksiä ja näkökulmia nousi yhteiseen keskusteluun.

Tältä reissulta oli tarkoitus ajaa Namibiasta suoraan kotiin Lubangoon. Matkustus kuitenkin tyssäsi, kun jäin vähän jumiin Ondjiva-kaupunkiin: myrsky iski enkä saanut tankattua, enkä luottanut, että polttoaine riittää Lubangoon asti. Muutin suunnitelman kesken matkan ja onnistuttuani tankkaamaan iltapäivällä ajelinkin matkan varrelle Shangalalaan, jossa aioin yöpyä. Yllätykseksi Shangalalaan saapuessani siellä olivatkin piispa-Barros, pääsihteeri-Calongolo ja taloussihteeri-Campos. En tiennyt heidän siellä olostaan mitään. He olivat olleet siellä jo useamman päivän. Kun kuulin, että he ovat ajamassa Lubangoon seuraavana päivänä, yhytin itseni ajamaan heidän kanssaan yhdessä, niin on turvallisempaa ja mukavampaa. Niinpä seuraavana aamuna osallistuimme jumalanpalvelukseen Shangalalan seurakunnassa, ja pikaisen lounaan jälkeen ajoimme peräkanaa Shangalalasta Lubangoon. Ja olipa kiva saapua taas kotiin.

Nämä herrat, siis vasemmalta lukien kirkon taloussihteeri José Campos Sassicu, johtava piispa Antonio A. Barros ja pääsihteeri Higino Z. Calongolo löytyivät yllätykseksi Shangalalasta. He ovat ihanan pirteän ihmeköynnöksen edessä tässä kuvassa.

Seuraavana maaliskuun viikonloppuna meillä olikin pyhäkouluopettajien koulutus Lubangossa. Kertausta, motivointia ja muistin virkistystä. Seppälän rovastikunta ulottuu viiden läänin alueelle ja välimatkaa itä-länsi-suunnassa on jopa 1 500 kilometriä. Kaukaisimmasta seurakunnasta Cazombosta on Lubangoon 1 400 kilometriä, joten Angolan olosuhteet huomioiden ei yllätä, että paikalle pääsi opettajia vain kolmesta seurakunnasta kahdelta paikkakunnalta. Toivon kovasti, että onnistuisi järjestää koulutus lähempänä kaukaisia itäisiä seurakuntiamme.

UUTISKIRJE

Tiiviin työrupeaman jälkeen sain ottaa vähän rennommin. Sopivasti samassa saumassa kahden viikon ajan arkeani sulostutti ystäväni Irene kylässä luonani. Hänen kanssaan käytiin kävelemässä, pelailtiin pelejä, emännöin hänen vieraitaan kotonani, katsoimme elokuvia ja vielä viimeisen illan kunniaksi saunoimme. Töitä tein ohessa ja Irenen ollessa omissa muissa ohjelmissaan.

Sitten hyppäsin seuraavaan reissuun, johon siihenkin yhdistin useampia tehtäviä ja paikkoja. Pääkaupunki-Luandan ja Johannesburgin (jossa kävin Lucsan toimistolla tapaamisissa) kautta matkasin Nairobiin Keniaan Lähetysseuran työntekijäpäiville. Se olikin elämäni ensimmäinen kerta Keniassa. Vuosittain kokoonnumme alueellisella tai isommalla porukalla ja käymme läpi, mitä meille kuuluu. Oli tosi kiva olla yhdessä työporukalla ihan fyysisesti ja jutella niin työstä kuin muusta elämästä. Aluejohtajamme Teressa Juhaninmäki antoi yhteisille päivillemme kolme teemaa: virkistyminen/hauskanpito, yhdessä tekeminen/toisiin tutustuminen ja juurtuneisuus. Ehkä juurtuneisuuden voisi ymmärtää myös yhteisenä visiona, identiteettinä ja me-henkenä.

Työpäivien päälle jäin muutamaksi omaksi vapaapäiväksi sinne Nairobun vehreille laitamille. Sää suosi. Kävin luontokävelyillä päivittäin ja näin monia eläimiä ihan ”takapihalla”. Kirahveja, pala-antilooppeja (impaloita), hirviantilooppeja (elandeja), gabelleja, seeproja, strutseja, makakiapinoita, jänis ja pari kettua. Ja lintuja, jotka jäivät ilman lajiniimiä. Hauskaa tuo oli erityisesti siksi, että olimme luonnossa kävellen.

Nairobista palasin sitten Angolaan, mutta pysähdyin Luandaan. Minulla on melkein jo perinne viettää pääsiäisvapaita pääkaupungissa – olen useamman kerran niin jo tehnyt. Tosin aiemmin olen yöpynyt ystäväni luona, mutta hän ei enää asu siellä. Enkä varsinaisesti jäänyt viettämään pääsiäistä, vaan jäin lauantain Luandan rovastikunnan nuorten konferenssia varten. Minulla pääsiäisaika meni siis töiden merkeissä. Pitkäperjantain jumalanpalveluksessa saarnasin ja lankalauantaina osallistuin konferenssiin kristillisen kasvatuksen edustajana. Sen jälkeen matkasin sitten kotiin.

Suuren pääsiäisyön vietinkin siis linja-autossa matkustaessa Luandasta Lubangoon. 18,5 tunnin matka. Ei ollut niin juhlavaa, mutta rauhassa sain matkata ja torkkua, kun tiedän, että Kristus on voittanut kaikki pahan vallat. Pääsiäissunnuntaina en matkustukselta ennättänyt jumalanpalvelukseenkaan, mutta pääsiäisen juhlaan ja sen tunnelmaan pääsin illalla, kun menin aivan mahtavaan gospel-konserttiin. Siellä oli kyllä pääsiäisen iloa! 80 hengen kuoro, ja aivan mahtavia ääniä. Esitys kaikkineen, soitot, koreografiat, solistit, oli hyvin valmisteltu Jumalan kunniaksi. Oli kaikkineensa aivan ihana konsertti ja hieno kokemus. 3 tuntia huraa vain. Angolassa 2. pääsiäispäivää ei vietetäkään, joten maanantaina olin jo töissä. Se alkoikin asioimalla 4 tuntia pankissa ja tunti nettifirmassa, kun yritimme saada toimimattomia pankkikorttia ja nettiyhteyttä toimintaan. Lopulta taisi onnistua. Elämä jatkuu. Huomaan, miten monessa asiassa nettiä tarvitseekaan.

UUTISKIRJE

Vielä pari muuta kuvaa. Lähetysseura tukee myös Angolan Pipliaseuran kautta tehtävää pyhäkoulutyötä. Myös Lubangossa järjestettiin viikonloppukurssi eri kirkkokuntien pyhäkouluopettajille. Minä olin mukana. Yllä vasemmalla on kuva tuosta helmikuun koulutuksesta.

Yllä oikealla on Shangalalan instituutissa viimeisen vuoden pappiopiskelijat piispa-Ndawanapon pitämällä johtajuusaiheisella oppitunnilla. Pappikurssilla on viisi miestä ja yksi nainen. Tässä tilanteessa yksi opiskelija ei ollut paikalla. Heidän ja kolmen diakonin valmistumista juhlietaan joulukuussa, jos Luoja suo.

Pienet tärkeät asiat

Muuten kuuluu edelleen hyvää. Ilmeisesti paalellutin itseni viimeisellä matkalla ja sain nuhan ja yskää. Mutta eiköhän tuo nyt ole jo melkein ohi.

Aurinko paistaa. Sadekausi on tainnut loppua tässä reissuni aikana. Tämä sadekausi oli runsasvetinen myös kuivuuden yleisesti vaivaamalla etelän alueilla, joten olemme kiitollisia. Luonto on kauniin vihreä.

Ostin kanttarelleja elämäni ensimmäisen kerran. Enpä tiennyt ennen, että Afrikassakin niitä kasvaa. Ja toden totta ne ovat keltavahveroita, joita Suomen metsistäkin löydämme. Olen usein mielinyt ostaa kadunvarsien myyjänaisilta sieniä – niitä on tarjolla vain lyhyehkön aikaa sadekautena. En ole kuitenkaan uskaltanut, kun mielestäni pitäisi olla joku angolalainen kädestä pitäen näyttämässä, miten käsitellä kutakin sienilajia. Kanttarellit koin sen verran tutuiksi, että uskalsin. Liottelin ja yritin putsata niitä, sillä sienet olivat erittäin hiekkaisia, mutta silti lopputulokseen jäi hiekkää. Silti tuli ihan hyvää keittoa ja piirakkaa. Täällä ei pienet hiekat tunnu missään. Se on kuin osa kaikkea perinteistä ruokaa täälläpäin. Oma mausteensa.

**Tehtävämme on olla kaikkein heikoimpien puolella:
luomme tasa-arvoisia mahdollisuuksia ihmisille rakentaa
itselleen ihmisarvoinen elämä.**

UUTISKIRJE

Kiitos, kun olet mukana tällä matkalla kanssani Angolan ja Afrikan maisemissa.
Iloista, siunattua kevään jatkoa sinulle!

Terveisin Teija Lievonen

"Älkää pelästykö. Te etsitte Jeesus Nasaretilaista, joka oli ristiinnaulittu. Hän on noussut kuolleista, ei hän ole täällä." Mark. 16:6

Kannattaa käydä tykkäämässä ja seurata Lähetysseuran Facebook-sivuja! Sieltä voi seurata lähetytkuulumisia työalueilta maailmalla ja Suomessa.

Esittelyvideo itsestäni ja lähetystyöstä on YouTubessa. Linkin kautta pääsee suoraan videoon:
<https://youtu.be/-eM0i4J5RRs>

Ei kannata lähettää isompaa postia minulle tai Angolan hankkeisiin. Uuden tullisysteemin mukaan kaikki ulkomailta tuleva asia on tullattava, siitä tehtävä selvitys ja maksettava sekä tullille että postille. On ihana ajatus, että haluatte muistaa myös konkreettisilla asioilla, mutta jospa tekisimme niin, että Suomessa käydessäni (tai jos joku muu on Suomesta käymässä täällä) voin ottaa vastaan teiltä juttuja ja tuon itse mukanaani laukuissa, niin vältetään tuo posti-tulli-show.

Teija Lievonen

KM, käsityön ja uskonnon
opettaja
- Asiantuntija, lapset ja nuoret
- Asuinpaikkana Lubango
Angolassa
- Rautavaaralaislähtöinen,
mutta porvoolaistunut
savolainen

Rukousaiheet

- Koleraan sairastuneet ja kuolleiden omaiset.
- Tietoa, viisautta ja varautumista koleraan suitsemiseksi.
- Kiitos hyvistä sateista ja sadosta.
- Kiitos varjeluksesta kaikilla matkoilla.
- Lomakauden, heinä-elokuun suunnitelmat kirkon lapsi- ja nuorisotyössä ovat meneillään. Ohjaa ja auta valmisteluissa. Kutsu ihmisiä kirkon piiriin.
- Ohjaa ja varjele uutta johtavaa piispa-Barrosta tehtävässään
- Siunaa Lähetysseuran työtä ja johdata tulevaisuudessakin.

Auta nyt
köyhyyden ja nälän keskellä eläviä
sopeutumaan ilmastonmuutokseen!
ymparistopankki.fi

